

Norske Dansekunstneres krav til en ny kunst- og kulturpolitikk

Om en drøy uke er det valg og en ny konstellasjon politikere vil snart sette seg sammen for å tegne ut den nye, norske kulturpolitikken. Mandag 6.09. legger kulturministeren frem den lenge forespeilede og svært etterlengtede scenekunststrategien, som vi forventer gir noen føringer for videre politisk satsing uavhengig av en ny regjering og kulturpolitisk ledelse. Med dette som bakteppe belyser Norske Dansekunstnere de politiske prioriteringene som er nødvendige for å løfte dansen inn i fremtiden.

Tiltak 1: Styrking av Norsk kulturfond og friske midler til eksisterende og nye ordninger for scenekunst

Norsk dansekunst skapes primært i det frie, prosjektbaserte feltet, med finansiering fra ordningene under Norsk kulturfond. Herunder hadde scenekunsten som fagområde i 2019 en tildelingsprosent på 29, mens den gjennomsnittlige tildelingsprosenten på tvers av alle kunstfag var 42. For å rette opp denne skjevheten er det behov for friske 75 mill. kr øremerket til ordningene på scenekunstheltet. Vi ber våre nye kulturpolitikere sikre disse midlene, samtidig som Kulturrådet må få i oppdrag å prioritere og fordele disse midlene mellom de eksisterende ordningene slik at det legges til rette for en bedre samordning av produksjon og formidling av nyskapt dansekunst. Det er viktig at verkene som utvikles gis mulighet til å bli vist flere ganger slik at de når ut til et større publikum. For å sikre dansekunsten gode, administrative tjenester, slik at kunstnerne kan konsentrere seg om det kunstneriske arbeidet, foreslår vi samtidig en ny prøveordning for produsenttilskudd som er søkbar for produsenter. Til denne bør det bevilges ytterligere 10 mill. kr fom. 2022.

Dersom Kulturrådet og Kultur Norge fom. 2022 for alvor skal kunne bidra til å skape resultater innenfor satsingsområdene mangfold og inkludering, samt fremme kunst for barn og unge bør det vurderes å lage egne ordninger hvor disse formålene fremsettes som en del av søkekriteriene.

Det har den siste tiden blitt fremmet politiske forslag om å restrukturere Kulturrådet og Kultur Norge fom. 2022 og splitte virksomheten i to, i form av et separat direktorat og en ren

fagadministrasjon tilknyttet Norsk kulturfond. Vi stiller oss tvilende til hvorvidt dette er et produktivt grep på nåværende tidspunkt og ber politikerne se an resultatene av den nylige omorganiseringen før en slik beslutning tas.

Tiltak 2: Tilpasset infrastruktur, gode rammevilkår og nye støttetjenester for dansekunsten

Dansekunsten trenger nye institusjoner og strukturer for både produksjon og visning. Nå er tidspunktet for en tydelig og villet langsiktig dansepolitisk satsning som innebærer en solid og langsiktig finansiering til både nyetableringer og videreutvikling av infrastruktur og administrative tjenester for dans i hele landet. Vi ber ny kulturpolitisk ledelse prioritere en videreutvikling og finansiell styrking av samtlige regionale kompetansesentre for dans, også i den hensikt å utvikle noen av dem slik at de kan bli nasjonale koreografiske sentre, med faste og åremålsstillinger for koreografer og dansere.

Som et ledd i dette må det etableres et nytt senter for dans i Oslo, som i dag mangler nettopp et regionalt kompetansesenter for dans. Oslo trenger sårt et dedikert hus for øving, utvikling, produksjon og visning av dansekunst. Kunstnerne i Oslo har behov for å inngå i et fagmiljø og felleskap, bygge nettverk og profesjonalisere seg med støtte av et spisskompetent administrativt, teknisk og markedsrettet apparat. For å få dette raskt i gang ber vi om midler til å etablere pilotprosjekter både for et Koreografiens Hus og en ProdusentHub fra 2022.

Tiltak 3: Flere stipendhjemler til dansekunstnere under Statens kunstnerstipend

Norske Dansekunstnere stiller seg bak SVs forslag om 500 nye stipender under Statens kunstnerstipend. Stipendene er spesielt viktige for koreografer og skapende dansekunstnere og gir rom for kontinuerlig, kunstnerisk utvikling over tid. I fravær av tilstrekkelig infrastruktur for dansekunsten er stipender et godt tiltak som sikrer kontinuitet i kunstnerskapene. Derfor bør dansekunstnere tildeles 40 nye hjemler fom. 2022. Det må også fattes politisk vedtak om at stipendene løpende blir regulert med en indeks tilsvarende lønnsoppgjøret i staten.

Tiltak 4: Ny ordning for etablerte scenekunstkompanier

Norsk dansekunst er ettertraktet i hele verden og etterspørselen har vært jevnt økende de siste 15 årene. Etablerte, norske dansekompagnier har i stor grad bidratt til denne utviklingen. Disse er en form for hybridinstitusjoner som gir gode arbeidsmuligheter til utøvende dansere, komponister, lysdesignere m.fl. Denne fleksible organisasjonsformen gir rom for både nyskaping, videreutvikling og gjenopptakelse av allerede utviklet kunstnerisk materiale. I statsbudsjettet for 2021 ble to etablerte scenekunstkompanier lagt til statsbudsjettet, under forvaltning av Norsk kulturråd (Kultur Norge fom. 2022). En ny, søkbar ordning for etablerte kompanier tilknyttet denne posten må opprettes slik at flere etablerte scenekunstkompanier gis mulighet til å inngå i et forutsigbart og langsiktig finansieringssystem.

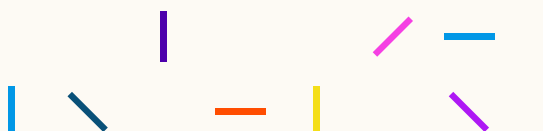
Til en slik ordning må det settes av 50 mill. kr til etablerte scenekunstkompanier i budsjettet for 2022. Ordningen vil bli et siste, kompletterende ledd i utviklingskjeden for den ikke-institusjonaliserte scenekunsten og vil supplere dagens ordninger for scenekunst under Norsk

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

Kulturfond på en god måte. Dette er også omtalt i et krav om en slik ny ordning fra flere kunstnerorganisasjoner oversendt kulturministeren september 2020.

Tiltak 5: Gjennomgang av kunstnernes arbeidsvilkår og tilknytningsforhold

Majoriteten av Norske Dansekunstneres medlemmer er selvstendig næringsdrivende. Kort varighet på oppdrag og prosjekter gjør at kunstnerne veksler mellom å være ansatt og få lønn og å være fakturerende oppdragstagere. Dette er lite bærekraftig og det skaper en utrygg tilværelse for kunstnerne. Midlertidighet er også årsaken til at flere dansekunstnere veksler mellom å undervise, danse og koreografere og gjør at færre kan profesjonalisere seg innen kun én type virksomhet eller yrkesutøvelse innenfor dansekunsten. Dette vekselvirket krever utstrakt administrasjon, noe som i 75% av tilfellene gjøres av kunstnerne selv.

Tilsvarende er også situasjonen for dansepedagogene i kulturskolen, videregående skole og ved private danseskoler. For dansepedagoger ved private danseskoler og kulturskoler innebærer små stillinger og sviktende arbeidsbetingelser en hard yrkesrealitet. Markedskreftene er for disse skolene dominerende, noe som i sin tur gjør at pedagogene også påtar seg en økt av risiko i møte med arbeidet.

En ny kulturpolitikk må legge til rette for ivaretagelse og videreutvikling av de få, men godt balanserte avtalene mellom arbeidstager- og arbeidsgiverorganisasjonene på dansekunstheltet. Samtidig må vilkårene for å drive næringsvirksomhet i kunst- og kultursektoren tilrettelegges vesentlig bedre. Arbeidstakerbegrepet og den tilknytningspraksisen som er etablert som sedvane i scenekunstheltet må gjennomgås juridisk. Vår nye kulturpolitiske ledelse må snart nedsette en arbeidsgruppe for å vurdere lovligheten i ansettelses- og tilknytningsforholdene i scenekunstheltet. Svært mange dansekunstnere og -pedagoger må i dag ta oppdrag som selvstendig næringsdrivende, der oppdragets art og arbeidets innhold tilsier at de skulle vært ansatt. Vi ber om at våre nye kulturpolitikere aktivt bidrar til å komme denne ukulturen til livs gjennom å tydeliggjøre arbeidslivets standarder for alle aktører innen scenekunsten.

Tiltak 6: Tiltak mot hets og trakassering av kunstnere

Siden 2018 har Norske Dansekunstnere i økende grad bistått kunstnere som har vært utsatt for åpenbar trakassering. Utspill mot kunsten fremsettes stadig oftere i form av personangrep. Som en direkte følge av enkelte aktørers opptreden i SOME er kunstnernes yringsrom allerede innskrenket, og flere kunstnere blir nå truet med forsvar i andres yringsfrihet. Vi erfarer at hets og trakassering over tid gradvis har medført at kunstnerne ikke uttrykker seg så fritt som de tidligere gjorde. Denne negative utviklingen skyldes i stor grad endringer i offentligheten og hvordan sosiale medier fungerer. Dette er et problem som politisk sett må adresseres umiddelbart. En ukultur der kunstnere hetses, sjikaneres og trakasseres må ikke få mulighet til å feste og forplante seg i samfunnet.

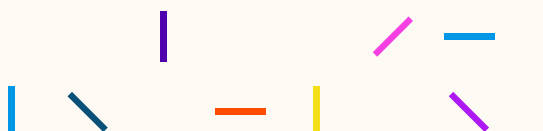
Vi ber om tydelig og umiddelbar politisk handling på dette området. Hets, trakassering og hatefulle ytringer har ingen plass i et moderne demokrati og en ny kulturpolitikk må sikte mot at hets, trakassering og hatefulle ytringer mot kunstnere ikke skal finne sted. En strategi og

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

handlingsplan tilsvarende *UN strategy and plan on hate speech* bør derfor utformes og tilpasses norske forhold for å bøte på den utviklingen som nå er i emning.

Vi forventer og imøteser en fremtidsrettet politikk for dansekunsten. Godt valg!

Kristine Karåla Øren
Forbundsleder

Eva Grainger
Nestleder

